

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ПЕДАГОГАМ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

*Олена Полякова,
заступник завідувача науково-методичного центру
професійного розвитку педагогічних працівників
ІПО Київського університету імені Бориса Грінченка*
*Світлана Цибульська,
методист науково-методичного центру
професійного розвитку педагогічних працівників
ІПО Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук*

В умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України, питання безпечного простору та освітнього середовища для перебування учнів та педагогів стало одним з пріоритетних завдань.

Новий навчальний рік розпочався в українських школах в різному форматі - очно, дистанційно чи у змішаному варіанті. Вибір конкретної форми освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в громаді, наявності та характеристик укриття та результатів обстеження школи спеціальними комісіями. Проте, незалежно від форми навчання, педагогам важливо дотримуватись певних правил безпеки освітнього процесу в умовах війни. Пропонуємо основні рекомендації від Державної служби якості освіти, як організувати безпечне середовище в школі спільно адміністрацією навчального закладу, вчителями, дітьми та батьками:

Безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки можна переглянути за покликанням: <https://sqe.gov.ua/bezpechne-osvitnie-seredovishhe-novi-vim/>

Більше інформації, щодо особливостей створення безпечного освітнього простору та інструментів, які вчитель може використати для формування передбачуваності та стабільності, можна переглянути за покликанням: <http://surl.li/kqmds>

Наступним важливим завданням для вчителя початкової школи є психологічна допомога та підтримка учасників освітнього процесу, яка має здійснюватися наскрізно. Тому радимо педагогам зосередитися на нормалізації

власних емоцій, подбати про особистий ресурсний стан, адже демонструючи спокій, врівноваженість, впевненість, надаючи чіткий алгоритм дій, Ви зможете зняти напругу та заспокоїти дітей.

У перші дні навчання зробіть акцент на те, як Ви раді бачити кожного, пишаєтеся мужністю і стійкістю своїх учнів. Знайдіть слова похвали для кожної дитини, підкресліть її сильні сторони та відзначте найкращі риси. Такі слова підтримки допоможуть огорнути дітей теплом, створити почуття емоційної захищеності, поваги, створять довірливу і невимушену атмосферу у класі.

Методичні рекомендації щодо психологічної підтримки здобувачів освіти педагогами в умовах війни можна знайти за покликанням: <https://drive.google.com/file/d/1r0qbJVj-IXfSjLtvzvJDeicK5YFI6wZL/view>

Перші тижні – адаптаційні, тож не перевантажуйте учнів, проводьте заняття в ігровій формі, за можливості виходьте на свіже повітря. Якщо ж заклад працює дистанційно, обговоріть з батьками умови навчання: місце для дитини повинно бути безпечним. Пригадайте з учнями правила реагування на сигнал повітряної тривоги, проговоріть алгоритм дій та у подальшому періодично нагадуйте про дотримання безпечної поведінки. Варто проводити такі бесіди на ранковій зустрічі, яка є активною формою створення комфортної атмосфери у дитячому колективі та покликана мотивувати учнів до навчання. Змістове наповнення кожного етапу повинно бути актуальним та відповідати сучасним потребам: мінна безпека, дії у надзвичайних ситуаціях, основи цивільного захисту, тощо. Для відпрацювання алгоритмів дій найкраще організувати ситуаційно-рольові ігри.

Розробки ранкових зустрічей можна переглянути за покликанням: <https://www.schoollife.org.ua/category/fajly/usi-uroky-pochatkova-shkola/1-klas-tem-tychni-tyzhni/>

Впровадження психосоціальних практик у навчальний процес та застосування ігрових технологій на уроках допоможе дітям легко подолати стресові стани, які негативно позначаються на когнітивних процесах. Вправи

для саморегуляції, заземлення та пошуку ресурсу від психолога Анни Степанової-Камиш можна знайти за покликанням: <https://nus.org.ua/articles/dity-perezhyvayut-stresovi-podiyi-legko-yakshho-otrymuuyt-pravylnu-pidtrymku-porady-dlya-batkiv-i-vchyteliv/> .

Цінні поради для педагогів щодо зняття напруги та стабілізації станів дітей через ігрові технології надає психолог Світлана Ройз. Відео з практикумами, посібник, вправи та картки Ви знайдете за покликанням: <https://golosiiv.irc.org.ua/news/08-44-20-29-12-2022/>.

Ці завдання легко влітаються у канву уроку та дозволяють педагогу з найменшими зусиллями привести у норму психоемоційний стан дитини, знімають напругу та навантаження, допомагають продуктивно працювати впродовж уроку та сприяють зростанню якості засвоєних знань. Візьміть до уваги, що перебування дитини у стані стресу гальмує мислення та сповільнює сприйняття абстрактних понять. Тому повторення має бути ґрунтовним, а пояснення нового матеріалу супроводжуйте великою кількістю наочності різного виду. Більше інформації про організацію навчання під час війни читайте за покликанням: <https://buki.com.ua/news/yak-orhanizuvaty-navchannya-pid-chas-viyny-porady-ta-resursy-dlya-vchyteliv-ta-repetytoriv/>

Також пропонуємо вчителям початкової школи переглянути методичні кейси, щодо організації освітнього процесу в 2023-2024 навчальному році, які розміщені на сайті «Початкова школа: від А до Я» за покликанням: <https://cdpo.ippo.kubg.edu.ua/>

та на сайті кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти за покликанням: <https://dpo.ippo.kubg.edu.ua/?p=2966>

У методичних кейсах Ви знайдете нормативні документи, перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України, орієнтовне календарно-тематичне планування 1-4 класи, методичні рекомендації, щодо оцінювання учнів початкової школи, методичні поради, тощо.

Потреба у виявленні втрат і розривів у оволодінні школярами програмовим змістом зумовлена викликами, які виникли перед початковою школою у зв'язку з військовою агресією та нестабільністю освітнього процесу під час пандемій. Зміна формату уроків, перехід на дистанційне та змішане навчання, нестабільні умови організації освітнього процесу – самі повітряні тривоги та блекаути – вплинули на результати навчання молодших школярів. Співробітниками відділу початкової освіти імені О. Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України підготовлено методичні рекомендації, щодо діагностики та механізмів подолання втрат у засвоєнні учнями 1 – 4 класів програмового змісту з української мови та читання, математики, інтегрованого курсу «Я досліджую світ», заподіяних пандеміями COVID– 19 та воєнним станом у країні.

Збірник матеріалів можна переглянути за покликанням: <https://lib.iitta.gov.ua/736336/1/Діагностика%20та%20механізми%20подолання%20втрат%20у%20навчанні%20%283%29.pdf>

В умовах гострих викликів, пов'язаних з освітніми втратами, важливим чинником та гарантом якісної освіти є творчий вчитель, який швидко та гнучко реагує на зовнішні зміни та адаптується до нових вимог.

Рекомендуємо вчителям початкових класів, під час підготовки до уроків, скористатися такими матеріалами:

□ безкоштовним інтерактивним мобільним застосунком «Вивчаю – не чекаю» для вивчення математики у 1-4 класах, який містить освітні відеоуроки, елементи мікронавчання, навчальні інтерактивні міні ігри, що доступний для завантаження на iOS та Android за покликанням: <https://primary.org.ua>

□ трансляцією відеоуроків для учнів 1-4 класів платформи «Всеукраїнська школа онлайн» на YouTube каналі Міністерства освіти і науки України за списками відтворення:

1 клас за покликанням: <https://cutt.ly/0MoGg4b>;

2 клас за покликанням: <https://cutt.ly/qMoGEyO>;

3 клас за покликанням: <https://cutt.ly/WMoGSEZ>

4 клас за покликанням: <https://cutt.ly/SMoGCpg>.

□ проєкт «Якість освіти» - створений надавати фахову допомогу освітянам, поширювати авторські методики викладання, вести прямий діалог з авторами підручників, забезпечувати зв'язок між провідними фахівцями в кожній науковій галузі, методистами, управлінцями, вчителями.

Покликання: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna>

Під час війни школа стає осередком, який дає змогу дітям отримувати не лише знання, але й психологічну підтримку, не втрачати відчуття приналежності до спільноти. Тому надзвичайно важливо педагогу гнучко підходити до організації роботи та налаштовувати освітній процес так, щоб він був комфортним і безпечним для учнів початкової школи.